

Lagutskottets betänkande

1982/83:23

om ändring av namns stavning

Ärendet

I motion 1982/83:1761 av Pär Granstedt (c) yrkas att riksdagen hemställer att regeringen vidtar åtgärder för att skapa en rätt för människor att få felaktiga stavningar av namn i befolkningsregistret korrigerade.

Motionären anför att många människor har råkat ut för missödet att få sitt namn felstavat i befolkningsregistret. I motionen pekas på att problem kan uppstå bl. a. vid resor utomlands därför att namnet i passet och vederbörandes namnteckning inte stämmer överens. Enligt motionären kan det för utländska tjänstemän vara svårt att veta att t. ex. namnet Ohlson och Olsson är detsamma. Det borde, menar motionären, vara en självklarhet att befolkningsregistrets stavning av namn stämmer överens med det som vederbörande själv tillämpar.

Gällande ordning m. m.

Namnrettsliga frågor regleras i namnlagen (1982:670), som trädde i kraft den 1 januari 1983 och ersatte 1963 års lag i samma ämne. Förfarandet vid anteckning i kyrkoböcker och andra register hos pastorsämbetet regleras i folkbokföringsförordningen (1967:198) och folkbokföringskungörelsen (1967:495).

Efternamn förvärfvas med en viss stavning och någon annan stavning får inte utan tillstånd av patent- och registreringsverket införas i kyrkoböcker och andra register hos pastorsämbetet. Enligt namnlagen (30 §) skall förnamn anmälas till pastorsämbetet inom tre månader från ett barns födelse. Förnamnet antecknas i kyrkoböcker m. m. med den stavning som anges i anmälan. Stavningen i kyrkoböckerna och andra register hos pastorsämbetet av en persons namn ligger sedan till grund för stavningen t. ex. i pass, körkort och olika handlingar från myndigheter. Har namnet av någon anledning blivit felstavat i kyrkoböckerna m. m. kan pastorsämbetet besluta om rättelse enligt 14 § folkbokföringskungörelsen. Av bestämmelsen framgår att rättelse i kyrkobok eller annat register med undantag av församlingsregistret beslutas av pastorsämbetet. Är felaktigheten föranledd av anteckning i ministerialbok (födelse- och dopbok, konfirmationsbok, äktenskapsbok samt död- och begravningsbok), som förs av annat pastorsämbete, beslutar pastorsämbetena i samråd. Person, som berörs av rättelse, skall lämnas tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

När det gäller ändring i den namnrättsligt gällande stavningen finns i namnlagen en bestämmelse (32 §) om att stavningen av ett *förnamn* får

ändras genom en anmälan till pastorsämbetet. Förutsättningen är att namnets uttal inte ändras genom detta. Bestämmelsen innebär att förfarandet vid stavningsändring av förnamn förenklats eftersom detta tidigare endast kunde ske efter ansökan hos patent- och registreringsverket. I propositionen som låg till grund för den nya namnlagen (prop. 1981/82:156) anges som exempel på tillåtna stavningsändringar enligt det förenklade förfarandet att Ann ändras till Anne, Erik till Eric och Göran till Jöran. Dessutom kan ett bindestreck tas bort eller läggas till. Även en stavningsändring av ett utländskt förnamn som innebär att stavningen anpassas till svenska förhållanden kan göras genom en anmälan, om inte uttalet ändras. Däremot kan inte exempelvis Marie ändras till Mary eller Elsie ändras till Else genom en anmälan enligt den angivna bestämmelsen. Sådana ändringar kan dock ske efter ansökan hos patent- och registreringsverket, om det finns särskilda skäl.

Någon motsvarande bestämmelse om förenklat förfarande vid stavningsändring av *efternamn* finns inte i namnlagen. Frågan diskuterades emellertid i förarbetena till namnlagen. Namnlagsutredningen hade således i sitt betänkande (SOU 1979:25) Nya namnregler föreslagit en särskild bestämmelse av innehåll att en enkel ändring av stavningen av ett icke särskiljande efternamn skulle kunna göras genom en anmälan till pastorsämbetet. Förslaget avvisades dock i propositionen, varvid föredragande departementschefen anförde:

Stavningsändringar kan vara av olika slag. De kan medföra att namnet ändrar karaktär genom att det exempelvis får samma form som ett befintligt särskiljande eller egenartat efternamn och därmed medför intrång i annans rätt till detta namn. Som exempel kan nämnas en ändring från Josefsson till Josephson. Andra ändringar kan vara av enkel beskaffenhet och inte föranleda att namnet får ny karaktär, t. ex. en ändring från Josefsson till Josefson eller från Karlsson till Carlsson.

Som utredningen har funnit är det tydligt att den förra sortens ändringar inte heller i fortsättningen bör medges utan prövning av patent- och registreringsverket. Gränsen mellan detta slags ändringar och ändringar av den senare sorten är emellertid, som framhållits under remissbehandlingen, inte lätt att dra. Även om det i och för sig hade varit önskvärt att ändringar av det senare slaget kunde ske på ett enkelt sätt genom anmälan till pastorsämbetet, synes gränsdragningsproblemen vara så stora att den nuvarande ordningen bör behållas. Patent- och registreringsverket bör således även i fortsättningen pröva alla slag av ändringar av efternamn.

Det kan tilläggas att i namnlagen har införts en bestämmelse (15 §) som gör det möjligt att genom anmälan till pastorsämbetet ändra ett utländskt efternamns genusform, så att namnet överensstämmer med namnskicket i ursprungslandet. Bestämmelsen tar sikte på det förhållandet att efternamn i vissa språk kan ha olika ändelser beroende på om den som bär namnet är man eller kvinna.

Utskottet

I motionen begärs att åtgärder vidtas så att felaktiga stavningar av namn i befolkningsregistret kan korrigeras.

Utskottet erinrar om att till grund för den officiella stavningen av ett namn ligger anteckningarna i kyrkoböckerna och andra register hos pastorsämbetet. Då efternamn förvärvas antecknas namnet hos pastorsämbetet med den stavning namnet har vid förvärvet. Någon annan stavning får inte utan tillstånd av patent- och registreringsverket föras in i kyrkoböckerna m. m. Förnamn skall anmälas till pastorsämbetet inom tre månader från ett barns födelse och antecknas då med den stavning som anges i anmälan. Pastorsämbetet kan enligt 14 § folkbokföringskungörelsen besluta om rättelse i kyrkoböckerna och registren om ett namn blivit antecknat med en felaktig stavning. Det innebär att motionskravet om rättelse av felaktiga stavningar är tillgodosett redan genom gällande bestämmelser. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att när det gäller att ändra stavningen av efternamn eller förnamn är de ovan redovisade bestämmelserna i namnlagen tillämpliga.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att någon åtgärd från riksdagens sida inte är påkallad med anledning av motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1982/83:1761.

Stockholm den 1 mars 1983

På lagutskottets vägnar

PER-OLOF STRINDBERG

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Stig Olsson (s)*, Martin Olsson (c), Elvy Nilsson (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Ingemar Konradsson (s)*, Mona Saint Cyr (m), Marianne Karlsson (c), Owe Andréasson (s), Allan Ekström (m)*, Sigvard Persson (c), Per Israelsson (vpk)*, Inga-Britt Johansson (s) och Sten Andersson i Malmö (m).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

